

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 04.09.2024 nr 1.2-2/83-1

Meie 11.09.2024 nr 1.5-1/11874

Perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu koostöölastamine ja ettepanekud

Tervisekassa koostöölastab perehüvitiste seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Muu hulgas teeme ettepaneku antud muudatuste raames täiendada ravikindlustuse seadust ning Tervisekassa seadust.

1. Ravikindlustuse seaduse muudatused

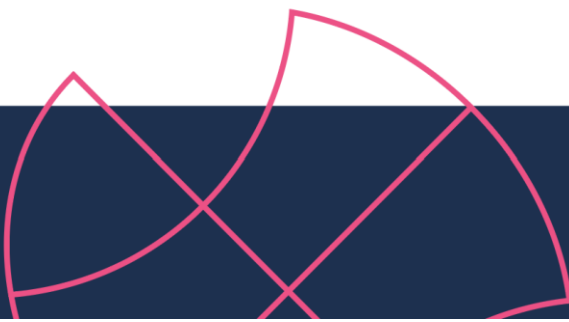
15.05 jõustunud ravikindlustuse seaduse muudatusega viidi kergema töö eest makstava palgavahe arvutamine kehtiva töötasu peale. Selle all mõeldi kindlat fikseeritud töötasu - nt kuupalk. Tööandjate poolt makstav töötasu on tööandjate lõikes ja erinevates sektorites väga erinev. Kombinatsioone on põhipalgast ja lisatasust, tunnitöö tasust ja lisatasust, aga ka tükitöö tasust ja tulemustasudest jne, mistõttu on kehtiva töötasu mõiste sisustamine praktikas väga komplitseeritud. Selguse ja õiglase hüvitamise huvides, teeme ettepaneku siduda kehtiva töötasu mõiste Vabariigi Valitsuse määrusega nr 91 [Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord](#). Tööandjatele on see selge ja igapäevatoos kasutusel olev meetodika. Selle alusel arvutab tööandja välja ka näiteks haiguslehe tööandja vastutuspäevade (4.-8. päeva) hüvitise summa.

Eelolevale tuginedes teeme ettepaneku sisustada täpsemalt kehtinud töötasu mõistet ravikindlustuse seaduse § 55 lõikes 9 järgmiselt:

Hetkel kehtiv: (9) [Käesoleva seaduse § 51 lõike 1 punktides 3, 4 ja 4¹](#) sätestatud kindlustusjuhtumite puhul arvutatakse kalendripäeva keskmine tulu, lähtudes haiguslehel märgitud töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastuse alguspäevale eelnenud päeval kehtinud töötasust.

Ettepanek: (9) [Käesoleva seaduse § 51 lõike 1 punktides 3, 4 ja 4¹](#) sätestatud kindlustusjuhtumite puhul haiguslehele märgitud töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastuse alguspäevale eelnenud päeval kehtinud töötasu arvutatakse töölepingu seaduse § 29 lõige 8 alusel kehtestatud korras.

Lisaks on praktika käigus selgunud, et kehtivast seadusest tulenev arvutusskeem töötingimuste ajutisel kergendamisel mitme tööandja puhul vajab spetsiifilisemat erisust. Oluline on luua soodsamad tingimused isikute tööle naasmiseks ja vältida Tervisekassa poolt ajutise töövõimetuse hüvitise üle maksmist olukorras, kus isiku kõikidel tööandjatel ei ole võimalik pakkuda tema tervises seisundile vastavaid töötingimusi. Hetkel arvutab Tervisekassa mitme tööandja puhul palgavahe viisil, kus tööandjate poolt märgitud töötasud enne haigestumist liidetakse ning sellest lahutatakse kergema töö tasud. Juhul, kui mõne tööandja juures ei ole võimalik kergemaid tingimusi rakendada, hüvitab Tervisekassa sisuliselt töötaja kogu töötasu selle tööandja juures. See on ravikindlustuse eelarve ebamõistlik kasutamine.

Sellest lähtuvalt teeme ettepaneku ravikindlustuse seaduse täiendamiseks ja lisada § 55 lõige 10 järgmiselt: (10) Kui kindlustatud isikul on mitu tööandjat ja tal on õigus vähemalt ühe tööandja juures haigushüvitisele käesoleva seaduse § 51 lg 1 p 4¹ alusel, siis nende tööandjate juures, kus isik ei ole terviseseisundile vastavale tööle üle viidud, arvutab Tervisekassa 70% kalendripäeva keskmisest tulust vastavalt haiguslehele märgitud töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastuse alguspäevale eelnenud päeval kehtinud töötasust. Tööandja arvutab töötasu töölepingu seaduse § 29 lõige 8 alusel kehtestatud korras.

Paragrahv 55 lõike 10 rakendamise näide: Priidul on 2 töösuhet. Mõlema tööandja juures töötab ta töölepingu alusel ning osakoormusega. Lisaks osutab ta teenust võlaõigusliku lepingu alusel. Pärast 60 päeva haiguslehel viibimist soovib Priit asuda tööle ajutiselt kergendatud töötingimustel:

- tööandja 1 võimaldab Priidule kergemat tööd, vähendades endist töökoormust 30% võrra;
- tööandjal 2 ei ole võimalik kergemat tööd pakkuda;
- vastavalt RaKS-le võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutavat inimest kergemale tööle üle viia ei saa.

Tabel. Palgavahe hüvitise maksmine toodud näite põhjal.

	Tööandja 1 (tööleping)	Tööandja 2 (tööleping)
	Kokku lepitud töökoormus 70% haigestumise eelsest töökoormusest	Kergemat tööd pakkuda ei ole võimalik.
Tööandja märgitud töötasu enne esmase haiguslehe algust.	1000	800
Tööandja maksab kergemal töö- töötamise aja eest	700	0
Tervisekassa maksab kergemal tööl töötamise aja eest	Palgavahe 300	70% tööandja märgitud töötasust $800 \times 70\% = 560$

Hüvitiselt arvestatakse maha tulumaks.

Vältimaks ravikindlustusrahade võimalikku kuritarvitamist, soovime seletuskirjas täpsustada, et erisust rakendatakse nende tööandjate juures, kus kindlustuskaitse on tekkinud enne haiguslehel märgitud töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastuse alguspäeva. See välistab võimaluse, et vahetult enne töötingimuste ajutist kergendamist sõlmitakse põhjendamatult uusi töölepinguid, kus Tervisekassa peab hüvitama 70% tööandja märgitud töötasust, mille korrektsust ei ole võimalik kontrollida.

2. Tervisekassa seaduse muudatused

Eesmärgiks on täiendada Tervisekassa seaduses tagasinõudeõigust, mis suurendab laekuvate rahaliste vahendite näol eelarve tulubaasi.

Alates TTKS-i muutmisest ning Tervisekassale kohustuse panemist, ravikindlustamata isikute vältimatu abi korras osutatud teenuste eest tasumist Tervisekassa eelarvest, ei ole sätestatud Tervisekassale tagasinõudeõigust kindlustamata isikute tervishoiuks tehtud kulutuste osas RaKS-is ega TerKS-is.

Kohustusliku ravikindlustusega kindlustatud isikule ja temaga võrdsustatud isikule (edaspidi ravikindlustusega hõlmatud isik) osutatud vältimatu abi eest tasutakse riigieelarves ravikindlustuseks ettenähtud vahenditest (TTKS § 6 lg 3).

Kuni 31.12.2018 tasuti ravikindlustusega hõlmamata isikutele osutatud vältimatu abi eest riigieelarvest selleks ettenähtud vahenditest Sotsiaalministeeriumi ja Eesti Haigekassa vahel sõlmitud lepingu alusel vastavalt ravikindlustuse seadusele (TTKS § 6 lg 4).

Alates 01.01.2019 tasutakse ravikindlustusega hõlmamata isikutele osutatud vältimatu abi eest Tervisekassa eelarvest Tervisekassa tervishoiuteenuste loetelus sätestatud alustel, tingimustel ja korras (TTKS § 6 lg 4).

Tervisekassa raviarvete andmekogu andmetel on aastatel 2019 kuni 2023 tervishoiuteenuse osutajatele tasutud ravikindlustamata isikutele osutatud tervishoiuteenuste eest alljärgnevalt:

Kulu aasta	Raviarvete summa	Kindlustamata inimesed, kelle arved
2019	297053,67	603
2020	147024,27	364
2021	130486,95	315
2022	94875,04	347
2023	225486,03	319

Andmed sisaldavad ravikindlustamata isikute arveid, millel on vaid välispõhjusena rünne ehk rahvusvahelise haiguste klassifikatsiooni (RHK-10) järgi kood vahemikust X85-Y09 . Tegemist on arvetega, mis on esitatud seoses tervisekahjustuste tekitamise raviga.

Kuna Tervisekassa pädevuse alused ning ulatus on sätestatud TerKS-is ja RaKS reguleerib vaid ravikindlustusega seonduvat, siis Tervisekassa eelarve efektiivse ja otstarbeka kasutamise tagamiseks ravikindlustamata isikute tervishoiuteenustega seotud kulude tagasinõudeõiguse sätteid ei ole kohane kirjutada RaKS-i, vaid TerKS-i.

Muuta TerKS § 4 lõiget 3 ja täiendada lõikega 3¹ järgmiselt:

Hetkel kehtiv:

(3) Tervisekassa nõuab kindlustatult või sotsiaalmaksu maksjalt Tervisekassa kasuks sisse kulud ravikindlustuse seaduses ettenähtud juhtudel.

Ettepanek:

(3) Tervisekassa nõuab kindlustatult või ravikindlustusega hõlmamata isikult või sotsiaalmaksu maksjalt Tervisekassa kasuks sisse kulud ravikindlustuse seaduses või Tervisekassa seaduses ettenähtud juhtudel.

(3¹) Tervisekassal on tagasinõudeõigus isiku suhtes, kes vastutab juhtumi toimumise eest, mille tõttu Tervisekassa tasus ravikindlustusega hõlmamata isiku tervishoiuks tehtud kulutuste eest.

Mõjud: Nõudeõiguse kehtestamine suurendab laekuvate rahaliste vahendite näol eelarve tulubaasi. Eelarve vaates puudub vajadus eristada ravikulusid.

Seaduse muudatusega ei kaasne Tervisekassale täiendavaid kulusi.

Lõputervitus

(allkirjastatud digitaalselt)

Rain Laane
Juhatuse esimees